

[Grethe Kindberg Jørgensen]

ser, med hvad deraf følger. En følge heraf vil så igen være, som fru Sonja Mikkelsen siger, at hvis vi ingen virksomheder har, kan vi jo heller ikke få noget grundlag for de arbejdspladser, som fru Sonja Mikkelsen taler om, for så er der ingen virksomheder at gå i gang med forureningsbekæmpelsen ved.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Jeg bliver nødt til at gøre fru Sonja Mikkelsen opmærksom på, at den opstramning, som hun mente at have opnået ved dagsordenen, for så vidt næsten ordret kan findes i ministerens besvarelse af forespørgslen. Der står her bl.a.:

»Den statslige indsats for yderligere nedbringelse af de diffuse kilder for næringssalte er jeg meget indstillet på at medvirke til.«

Det er jo netop et udtryk for, at ministeren mener, der er en selvstændig statslig rolle omkring at medvirke til at begrænse bl.a. kvælstofudledningen, og det er altså ikke ensbetydende med, at ministerens redegørelse af den grund ikke kunne tages til efterretning.

(Kort bemærkning).

Damgaard Nielsen (FP):

Det er til fru Sonja Mikkelsen. Når man snakker om drillerier, kan jeg i hvert fald sige, at for landbrugets vedkommende er disse udtalelser, der her er kommet om kvælstofudledning osv. – man snakker endda om diffus udledning af kvælstof – irritationsmomenter. Vi har i landbruget så vidt muligt bestræbt os for at undgå kvælstofudledning, men vi må jo regne med, at vi befinder os også på lette jorder, hvor der er en let gennemgang af regnvand, og en udvaskning som den, vi har kendt i hvert fald i foråret, er landbruget helt uskyldig i, for vi sår trods alt kvælstof ud om foråret i forvisning om, at vi får udbytte hjem for pengene. Det har vi ikke fået i indeværende år, og der vil alligevel være sket en udvaskning.

Jeg må også gøre fru Sonja Mikkelsen opmærksom på, at der i de sidste åringer er brugt en hel del flydende ammoniak som kvælstof, og den udvaskes ikke. Vi er også i landbruget i de sidste år gået over til bælgplanter, altså selvproducerende kvælstofplan-

ter, kløvergræsser til frø f.eks. og ærter. Ikke mindst i Limfjordsområdet er der efterhånden oprettet en stor eksportvirksomhed med ærter. Ærten skaffer selv kvælstof, og når dette kvælstof bliver liggende i sådan en regnvejrperiode som den, vi har oplevet i år, vil der også ske udvaskning.

Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at samtlige landbrug er blevet besøgt af miljøfolk, og landmændene er godt i gang med at udbedre deres ensilage- og gylleanlæg. Jeg synes, vi skulle vente og lade dem få ro til at få de ting gjort færdig, som kommunerne har pålagt dem. Det er store omkostninger, det drejer sig om. For enkelte landmænd er der tale om 100.000 kr. for at få disse ting forbedret, og vi må da lige give dem en frist til at få tingene bragt i orden.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Nu er jeg ikke selv i den heldige situation, som hr. Dræbye er, at have skriftligt, hvad ministeren har svaret, men jeg er ikke i tvivl om, at det citat, som er læst op heroppefra, er korrekt. Jeg erindrer imidlertid også, at ministeren ikke stoppede dér, men sagde noget mere om denne problemstilling, som for mig at se klart gav udtryk for, at man egentlig mente, at hvis man kunne undlade at lave noget, ville det være det bedste. Det var det indtryk, jeg fik af ministerens tale.

Til hr. Damgaard Nielsen vil jeg sige, at når vi taler om diffuse udledninger, er det sandelig ikke ment nedsættende. Det er den tekniske betegnelse for den udledning, som man ikke har kontrol over. Det er ikke nedsættende over for landbruget eller andre, det er en teknisk betegnelse, og det håber jeg at hr. Damgaard Nielsen vil erindre sig.

Så vil jeg sige, at det er nødvendigt, at landbruget erkender, at det er den væsentligste kilde til kvælstofforurening herhjemme. Alle ved jo, at det kvælstof, der tilføres jorden i form af enten naturlig gødning eller kunstgødning, ikke bliver fuldt udnyttet, det bliver ikke alt sammen optaget af planterne, og hvor bliver resten så af? Ja, da det ikke kan komme andre steder hen, siver det ned i jorden og ud i vores farvande, og denne overgødskning må vi på en eller anden måde have begrænset, for det er den, der gør, at vores farvande bliver så forurenede på grund